

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/229452,Bartosz-Janczak-Boj-o-Walewice-910-wrzesnia-1939-r-Przebieg-i-pamiec.html>

27.02.2026, 02:02

Bartosz Janczak: Bój o Walewice 9-10 września 1939 r. Przebieg i pamięć

W trakcie bitwy nad Bzurą miał miejsce bój pod Walewicami, do którego doszło w nocy z 9-10 września 1939 r. Walki z żołnierzami niemieckimi stoczył 17. Pułk Ułanów Wielkopolskich im. Króla Bolesława Chrobrego. W historii tego starcia szczególnie zapisał się 1. szwadron pułku dowodzony przez rtm. Michała Gutowskiego.

[Polskie wojsko](#) [Wrzesień 1939](#)

09.09

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Oficerowie 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich podczas zawodów jeździeckich o mistrzostwo armii, Suwałki 1935 r. (fot. NAC)

Obecnie w Walewicach znajduje się upamiętnienie wrześniowego boju stoczonego przez „Ułanów Króla Chrobrego”.

Walewice położone są w województwie łódzkim, w powiecie łowickim, w gminie Bielawy. Na terenie wsi znajduje się zbudowany w latach 1773-1783 klasycystyczny pałac, w którym 4 maja 1810 roku urodził się syn Napoleona Bonaparte i Marii Walewskiej – Aleksander Colonna-Walewski. Ponad sto lat później, we wrześniu 1939 r., walewicki pałac był świadkiem tragicznych wydarzeń.

Przed bojem

17. Pułk Ułanów Wielkopolskich przed rozpoczęciem II wojny światowej stacjonował w Lesznie. W momencie wybuchu kampanii polskiej 1939 r. na jego czele stał płk Ignacy Kowalczewski. Pułk wchodził w skład Wielkopolskiej Brygady Kawalerii Armii „Poznań”. Dowódcą brygady był gen. bryg. dr Roman Abraham.

Pułk od pierwszych dni kampanii polskiej 1939 r. prowadził działania bojowe przeciwko wojskom niemieckim, broniąc Wielkopolski w rejonie Leszna i Rawicza. W kolejnych dniach września 1939 r. pododdziały pułku w wyniku rozkazów kierowały się w kierunku wschodnim w ramach marszu odwrotowego Armii „Poznań”.

8 września 1939 r. dowódca Armii „Poznań”, gen. dyw. Tadeusz Kutrzeba, otrzymał zgodę od szefa Sztabu Naczelnego Wodza, gen. bryg. Wacława Stachiewicza, na realizację swojego planu, czyli wykonania zwrotu zaczepnego na skrzydło niemieckiej 8. Armii. Doszło do słynnej bitwy nad Bzurą, która odbyła się w dniach 8-18/22 września 1939 r.

Wedle koncepcji gen. Kutrzeby, jeden z wyższych związków taktycznych – Grupa Operacyjna gen. bryg. Edmund Knolla-Kownackiego, w skład której wchodziła Wielkopolska Brygada Kawalerii – miał uderzyć na południe od Bzury w rejonie pomiędzy Łęczycą a Piątkiem. Brygada dowodzona przez gen. Abrahama otrzymała zadanie opanowania rejonu Główna.

8 września 1939 r. większość jednostek Wielkopolskiej Brygady Kawalerii znajdowała się w rejonie Strzegocina. Generał Abraham otrzymał rozkaz, aby oddziały brygady przesunąć w nocy na podstawy wyjściowe na rzece Bzurze w rejonie miejscowości Sobota. Wieczorem żołnierze rozpoczęli marsz w wyznaczonym kierunku, a w straży przedniej szedł 17. Pułk Ułanów Wielkopolskich.

Następnego dnia w godzinach porannych część jednostek Wielkopolskiej Brygady Kawalerii osiągnęła Zakrzew, położony 2,5 km na północny-zachód od Soboty. Tam zostały zaatakowane przez niemieckich żołnierzy. W wyniku stoczonych starć żołnierze 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich zajęli rejon Sobota-Zakrzew. W trakcie walk ranny został m.in. dowódca 2. szwadronu rtm. Czesław Danielczyk, który trafił do szpitala w Kutnie.

Tego dnia w wyniku działań rozpoznawczych ustalono, że Niemcy żołnierze obsadzili zniszczoną przeprawę w rejonie Soboty, na drodze Sobota-Bielawy, a pozostałe przeprawy na Bzurze patrolowali, w tym drewniany mostek w widłach rzek Bzury i Mrogi. Ponadto przeszkodą na kierunku natarcia 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich były w odległości 700-1000 m na południe od Bzury, odcinku o długości 4 km stawy rybne, których łączna szerokość sięgała 1 km.

Generał Abraham rozkazał swoim żołnierzom wykonać natarcie nocne z 9 na 10 września 1939 r. Główne uderzenie na kierunku Sobota, Walewice, Bielawy, a następnie na Główno miał wykonać 17. Pułk Ułanów Wielkopolskich, wzmocniony kilkoma pododdziałami z innych oddziałów Wielkopolskiej Brygady Kawalerii.

[Czytaj artykuł Bartosza Janczaka *Bój o Walewice 9-10 września 1939 r. Przebieg i pamięć* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)